

ONDERZOEK

Kerncijfers
Rooms-Katholieke Kerk
2013

Rapport nr. 636, augustus 2014

drs. Joris Kregting
Jolanda Massaar-Remmerswaal

KASKI

Inhoudsopgave

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2013	4
1 Toelichting	7
2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen	9
3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers	11
3.1 Pastorale beroepskrachten	11
3.2 Onbezoldigde diakens	13
3.3 Vrijwilligers	14
4 Sacramenten en rites de passage	15
5 Kerkbezoek	17
Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2013	21
Bisdom Groningen-Leeuwarden 2013	22
Aartsbisdom Utrecht 2013	24
Bisdom Haarlem-Amsterdam 2013	26
Bisdom Rotterdam 2013	28
Bisdom Breda 2013	30
Bisdom 's-Hertogenbosch 2013	32
Bisdom Roermond 2013	34

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2013

Aantal rooms-katholieken **3.992.000**

Aantal zielzorgeenheden **895**
- waarvan territoriale parochies 862
- waarvan gemeenschappen van migranten 33

Aantal kerkgebouwen **1.571**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	723	552
- van wie seculier ¹	550	429
- van wie regulier	173	123
bezoldigde diakens ²	111	71
pastoraal werk(st)ers	564	260
- van wie mannelijk	257	119
- van wie vrouwelijk	307	141
totaal aantal pastorale beroepskrachten	1.398	883

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **132**
- van wie in parochies werkzaam 112

Aantal vrijwilligers **214.100**
- van wie koorlid 77.420

¹ Tevens zijn er nog 520 (diocesane) seculiere priesters met emeritaat, deels zijn zij nog actief in bijvoorbeeld de parochies.

² Tevens zijn er nog 127 diakens met emeritaat, deels zijn zij nog actief in bijvoorbeeld de parochies.

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	17.530
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	16.780
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	750
aantal toetredingen	705
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	540
aantal ontvangen eerste communies	24.790
aantal toegediende vormsels	16.870
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	2.350
aantal kerkelijke uitvaarten	24.940
- waarvan begrafenissen	14.770
- waarvan crematies	10.170
totaal aantal sacramenten en rites de passage	87.185

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	214.300	2.170
- waarvan in eucharistievieringen	163.560	1.535
- waarvan in woord- en communiediensten	30.320	390
- waarvan in woorddiensten	3.510	65
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	16.910	180
- waarvan op zaterdag	65.850	845
- waarvan op zondag	148.450	1.325

1 Toelichting

In dit rapport worden de kerncijfers van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland over het jaar 2013 gepresenteerd, een overzicht van de Nederlandse kerkprovincie in haar geheel en van de zeven bisdommen afzonderlijk.

De verzamelde gegevens hebben betrekking op de stand van zaken per 31 december 2013 of geven een beeld over het jaar 2013. De meeste gegevens zijn gebaseerd op de eigen opgave door parochies en bisdommen. Deze gegevens zijn verzameld, bewerkt en zoveel als mogelijk gecontroleerd door het Kaski. De respons vanuit de parochies bedroeg 72%.

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde cijfers.

Rooms-katholieken

Onder rooms-katholieken wordt in deze kerncijfers verstaan het aantal geregistreerden per 31 december 2013 bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie. Een beperkt aantal parochies zijn niet of niet volledig aangesloten bij het R.-K. Bureau. Bij deze parochies is de eigen opgave van het aantal rooms-katholieken gebruikt.

Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

Onder de pastoraal beroepskrachten (per 31 december 2013) vallen seculiere en reguliere priesters, bezoldigde (permanente) diakens en pastoraal werk(st)ers. In dit rapport worden alleen de in een bisdom werkende seculiere priesters en diakens (in het parochie- of categoriale pastoraat, of met een functie in de organisatie van het bisdom zelf) weergegeven en niet meer, zoals in kerncijfers die gaan over jaren vóór 2011, het aantal diocesane seculiere priesters en diakens die buiten het betreffende bisdom werkzaam zijn³.

Onder pastoraal werk(st)ers worden alle personen verstaan die werkzaam zijn in een bisdom met een benoeming of zending van de bisschop⁴, en met een theologische opleiding erkend door de bisschoppen.

Het aantal pastorale beroepskrachten in parochies (basiszielzorg) verwijst alleen naar de betaalde krachten. De totale arbeidsinzet in parochies is uiteraard veel hoger. Zo zijn er in parochies vrijwilligers actief, en in sommige parochies ook onbezoldigde diakens en emeriti. Onder emeriti verstaan we de priesters en diakens die van de bisschop

³ Er zijn geen grote verschillen in aantal tussen beide groepen. Seculiere priesters en diakens die in het buitenland werken of in Nederland maar buiten de verantwoordelijkheid van de bisdommen, vallen wel onder de diocesane priesters en diakens maar niet onder in een bisdom werkende priesters en diakens. En bij buitenlandse seculiere priesters en diakens die hier werken is het net andersom, zij vallen niet onder diocesane priesters en diakens maar wel onder in een bisdom werkende priesters en diakens.

⁴ Pastorale werk(st)ers, die in het categoriale pastoraat werkzaam zijn, worden niet door de bisschop benoemd, maar kunnen wel in aanmerking komen voor een zending. Deze dient dan aangevraagd te worden door het bestuur /de leiding van de betreffende instelling of organisatie.

ontslag hebben gekregen uit de normale ambtsbediening. Dit is niet altijd met het 65^e levensjaar. Emeriti worden niet weergegeven.

Onbezoldigde diakens (per 31 december 2013) worden apart van de pastorale beroepskrachten weergegeven. Zij hebben geen volledige theologische opleiding gevolgd en hebben een onbetaalde parttime functie in de parochie.

Het totaal aantal vrijwilligers wordt (ook apart) weergegeven inclusief koorleden (per 31 december 2013). Daarnaast wordt het aantal koorleden apart vermeld. De aantallen worden afgerond weergegeven.

Sacramenten en rites de passage

De cijfers over de sacramenten en kerkelijke rites de passage in 2013 zijn opgegeven door de parochies. De aantallen worden afgerond weergegeven. Indien een parochie geen cijfers over 2013 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen. Indien de laatste opgave van kerkelijke participatie meer dan zes jaar terug ligt (dit geldt voor 6% van de parochies), zijn de participatiecijfers geschat door binnen het bisdom te kijken naar parochies met ongeveer evenveel katholieken en dezelfde mate van stedelijkheid.

Kerkgangers en vieringen of diensten

In twee weekenden zijn de bezoekers van de vieringen en diensten in de door de parochies bediende kerken en andere kerkgelegenheden (waaronder bijvoorbeeld kapellen en woonzorgcentra) geteld. Hierbij is onderscheid gemaakt naar type viering of dienst (eucharistieviering, woord- en communiedienst of woorddienst) en de dag waarop de viering of dienst werd gehouden (zaterdag of zondag). Het gemiddelde van beide weekenden vormt het weekendkerkbezoek voor het jaar 2013. Indien een parochie geen cijfers over 2013 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen of geschat (op dezelfde wijze als bij de sacramenten en kerkelijke rites de passage).

Gemeenschappen van migranten

Naast de territoriale parochies is ook aan 33 (door de bisdommen aangeleverde) gemeenschappen van migranten gevraagd hun statistische gegevens door te geven. Negen gemeenschappen hebben dit gedaan: drie in het bisdom Haarlem-Amsterdam en zes in het bisdom Rotterdam. Zestien gemeenschappen hebben dit jaar geen gegevens aangeleverd maar in de voorgaande jaren wel. De gegevens over de vrijwilligers, sacramenten en kerkelijke rites de passage en kerkgang van deze 25 gemeenschappen zijn opgenomen in de kerncijfers. Van de overige 8 gemeenschappen van migranten is verder niets bekend. De gegevens kunnen niet worden geschat en dus ook niet in de kerncijfers worden opgenomen.

Het aantal rooms-katholieken van alle gemeenschappen van migranten staat voor een groot deel geregistreerd bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie en wordt hierdoor automatisch opgenomen in de kerncijfers.

2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

In Nederland woonden eind 2013 bijna 4 miljoen rooms-katholieken, zij vormden iets minder dan een kwart (24%) van de bevolking. Het aantal katholieken daalde de afgelopen jaren met ongeveer 55.000 per jaar (ruim 1% daling per jaar).

Tabel 2.1 Aantal katholieken in Nederland 2009-2013 (per 31-12)

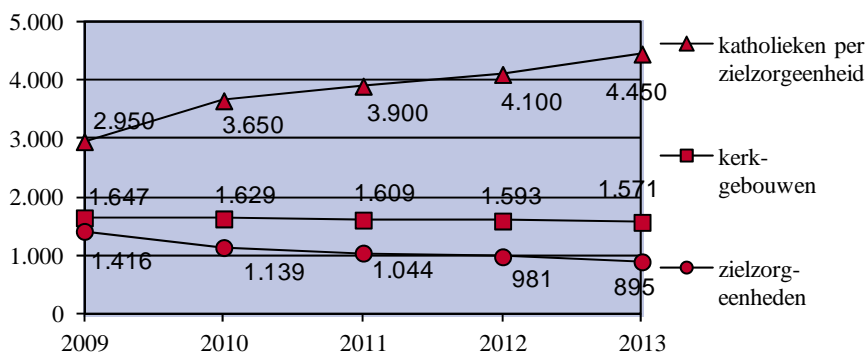
jaar	aantal katholieken	% katholieken*
2009	4.212.000	25,4%
2010	4.166.000	25,0%
2011	**4.091.000	**24,5%
2012	4.044.000	24,1%
2013	3.992.000	23,7%

* Aantal katholieken als deel van de Nederlandse bevolking.

** Gecorrigeerd in vergelijking met Kaski-rapport nr. 625 Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2011.

Er waren eind 2013 895 katholieke zielzorgeenheden in Nederland. Het betreft 862 territoriale parochies en 33 gemeenschappen van migranten. Het aantal territoriale parochies daalde tussen 2012 en 2013 met bijna 10%, van 981 naar 895. Tussen 2009 en 2013 zijn er ruim 500 parochies gefuseerd (-37%). Deze snelle daling komt vooral tot stand door recente fusieprocessen in het aartsbisdom Utrecht en in de bisdommen Rotterdam, Breda en 's-Hertogenbosch.

Figuur 2.1 Aantal kerkgebouwen, zielzorgeenheden en kath. per parochie in Ned. 2009-2013 (per 31-12)

Het aantal katholieken per zielzorgeenheid steeg tussen 2009 en 2013 van bijna 3.000 naar bijna 4.500. Deze stijging wordt veroorzaakt door het ontstaan van grotere parochies in diverse bisdommen.

Het aantal kerkgebouwen daalde tussen 2009 en 2013 jaarlijks met ongeveer 1%, van 1.647 eind 2009 tot 1.571 eind 2013. Andere gebouwen waarin ook kerkelijke vieringen en diensten worden gehouden, zoals kapellen en woonzorgcentra, zijn hierbij niet inbegrepen.

Van de kerkgebouwen heeft 63% een monumentale status. Dit betreft vooral rijksmonumenten (45%); gemeentelijke monumenten (16%) en vooral provinciale monumenten (2%) zijn er minder. Ruim een derde heeft van de kerkgebouwen heeft geen monumentale status.

3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

3.1 Pastorale beroepskrachten

In de bisdommen

In 2013 werden 9 seculiere priesters en 13 bezoldigde diakens gewijd⁵ (in 2012 waren dit er nog respectievelijk 8 en 7, in 2011 6 en 4). Tevens werden er 7 pastoraal werk(st)ers benoemd⁶ (in 2012 12 en in 2011 17).

Eind 2013 waren er 1.398 personen werkzaam voor de Nederlandse bisdommen; dit is een daling van 55, oftewel 4%, ten opzichte van 2012. Het aantal reguliere priesters en pastoraal werk(st)ers is tussen 2012 en 2013 iets sneller gedaald (respectievelijk -6% en -5%) dan het aantal seculiere priesters en bezoldigde diakens (beide -2%).

In de afgelopen vijf jaar is het totaal aantal beroepskrachten in de bisdommen met 18% gedaald. Het aantal reguliere priesters en pastorale werk(st)ers is ook in deze periode sneller gedaald (respectievelijk -36% en -21%) dan het aantal seculiere priesters en bezoldigde diakens (respectievelijk -9% en -8%).

Binnen de pastoraal werk(st)ers valt op dat het aantal mannen sneller is gedaald (-28% in de afgelopen vijf jaar) dan het aantal vrouwen (-14%).

Tabel 3.1 Aantal priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers werkzaam in de bisdommen 2009-2013 (per 31-12)

<i>jaar</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werk(st)ers</i>	<i>totaal</i>
2009	607	271	878	120	713	1.711
2010	603	239	842	127	683	1.652
2011	585	226	811	119	641	1.571
2012	559	184	743	115	595	1.453
2013	550	173	723	111	564	1.398

In 2013 vormden de priesters ongeveer de helft van de beroepskrachten (52%), de pastoraal werk(st)ers 40% en de bezoldigde diakens 8%. Tussen 2009 en 2013 is het

⁵ Drie priester-wijdingen vonden plaats in het bisdom Roermond en in de bisdommen Haarlem-Amsterdam en 's-Hertogenbosch ook ieder drie. Vier diaken-wijdingen vonden plaats in het bisdom 's-Hertogenbosch en drie in het bisdom Haarlem-Amsterdam; in de bisdommen Utrecht en Rotterdam ieder twee en in de bisdommen Breda en Roermond ieder één.

⁶ Vier benoemingen vonden plaats in het aartsbisdom Utrecht, twee in het bisdom Breda en één in het bisdom Rotterdam.

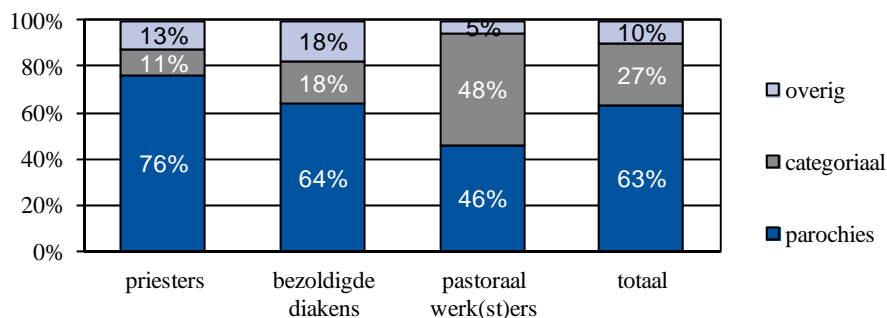
aandeel priesters licht toegenomen (van 50% naar 52%) en het aandeel pastoraal werk(st) licht afgenomen (van 43% naar 40%).

De reguliere priesters vormden eind 2013 24% van alle priesters, in 2009 was dit nog 31%. De mannelijke pastoraal werkers vormden eind 2013 46% van alle pastoraal werk(st)ers, in 2009 was dit nog 53%.

In de parochies

Van alle pastorale beroepskrachten in de bisdommen zette eind 2013 ruim 60% zich in ten behoeve van het parochiepastoraat. Van de priesters was ruim driekwart (76%) werkzaam in het parochiepastoraat, van de bezoldigde diakens bijna tweederde (64%) en van de pastoraal werk(st)ers was dit bijna de helft (46%; een ongeveer even groot deel is werkzaam in het categoriaal pastoraat in bijvoorbeeld ziekenhuizen en gevangenissen).

Figuur 3.1 Werkgebied priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers in Nederland 2013 (per 31-12)

Het aantal pastorale beroepskrachten in de parochies kwam eind 2013 neer op 883 personen, 43 minder dan in 2012. Dit is een daling van 5%. Het aantal bezoldigde diakens en pastoraal werk(st)ers is tussen 2012 en 2013 sneller gedaald (beide -8%) dan het aantal priesters (seculiere priesters -2% en reguliere priesters -4%).

Tabel 3.2 Aantal priesters, bezoldigde diakens en pastoraal werk(st)ers in parochies 2009-2013 (per 31-12)

jaar	seculiere priesters	reguliere priesters	priesters totaal	bezoldigde diakens	pastoraal werk(st)ers	totaal
2009	472	186	658	85	337	1.080
2010	473	162	635	87	317	1.039
2011	453	158	611	81	299	991
2012	439	128	567	77	282	926
2013	429	123	552	71	260	883

Over een periode van vijf jaar is in de parochies het aantal reguliere priesters het snelst gedaald (-34%) en het aantal seculiere priesters het minst snel (-9%). De bezoldigde diakens en de pastoraal werk(st)ers zitten hier tussenin (respectievelijk -16% en -23%).

Het aantal mannelijke pastoraal werkers is iets minder snel gedaald (-20%) dan het aantal vrouwelijke (-25%). Bij álle pastoraal werk(st)ers werkzaam in de bisdommen is dit juist andersom (zie pagina 11).

In 2013 vormden de priesters 63% van alle mensen werkzaam in de parochies, de pastoraal werk(st)ers 29% en de diakens 8%. Deze verdeling beschrijft het landelijke beeld; per bisdom kan ze sterk afwijken. Tussen 2009 en 2013 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 61% naar 63%) en het aandeel pastoraal werk(st) licht afgenomen (van 31% naar 29%).

De reguliere priesters vormden eind 2013 22% van alle priesters in de parochies, in 2009 was dit nog 28%. De mannelijke pastoraal werkers vormden eind 2013 46% van alle pastoraal werk(st)ers in de parochies, in 2009 was dit nog 44%.

Samenvatting

De pastorale formatie is in de bisdommen en daarbinnen in de parochies de afgelopen jaren in omvang afgenomen en daarnaast veranderd van samenstelling: seculiere priesters en, op kleine schaal, bezoldigde diakens ten koste van pastoraal werk(st)ers en vooral reguliere priesters.

3.2 Onbezoldigde diakens

Eind 2013 waren er 132 onbezoldigde diakens werkzaam in de bisdommen van wie er 112 actief waren in het parochiepastoraat (85%). Dit zijn er meer dan in 2012 (en de jaren ervoor) toen er 123 onbezoldigde diakens werkzaam waren in de bisdommen, van wie 103 in het parochiepastoraat.

3.3 Vrijwilligers

Er waren eind 2013 ongeveer 214.000 katholieken die zich als vrijwilliger inzetten in een parochie. Tussen 2012 en 2013 is het aantal met bijna 9.000 gedaald wat neerkomt op een daling van 4%. Dit is een grotere daling dan in de jaren ervoor toen de daling steeds tussen de 2% en 2,5% betrof.

Tabel 3.3 Aantal vrijwilligers 2009-2013 (per 31-12)

<i>jaar</i>	<i>uitsluitend koorlid</i>	<i>koorlid en andere taken</i>	<i>geen koorlid, wel andere taken</i>	<i>totaal</i>	<i>% vrijwilligers*</i>
2009	57.020	34.050	148.330	239.400	5,6%
2010	54.260	32.680	146.460	233.400	5,4%
2011	52.710	31.930	143.360	228.000	5,3%
2012	52.130	28.970	141.600	222.700	5,5%
2013	49.130	28.290	136.680	214.100	5,4%

* Aantal vrijwilligers als deel van het aantal katholieken.

Koorleden vormden in 2013 36% van alle vrijwilligers. Dit komt neer op ruim 77.000 koorleden, ruim 28.000 hiervan hebben ernaast ook nog andere taken als vrijwilliger. De vrijwilligers vormden eind 2013 ruim 5% van alle katholieken. Dit is vergelijkbaar met de jaren ervoor.

4 Sacramenten en rites de passage

In 2013 werden er:

- Ongeveer 17.500 doopsels toegediend aan kinderen, waarvan 16.750 bij jongere kinderen tot 7 jaar (96%) en 750 bij oudere kinderen vanaf 7 jaar (4%).
- 700 volwassenen geregistreerd als toetreders tot de Rooms-Katholieke Kerk, van wie er ruim 500 werden gedoopt (77%; vergelijkbaar met voorgaande jaren).
- Bijna 25.000 eerste communies ontvangen.
- Bijna 17.000 vormsels toegediend.
- Ruim 2.300 huwelijken kerkelijk gesloten (hiervan vond 84% plaats tussen twee katholieken en 16% tussen een katholiek en een niet-katholiek; deze verdeling is de afgelopen jaren gelijk gebleven).
- Bijna 25.000 kerkelijke uitvaarten gehouden (59% hiervan waren begrafenissen en 41% crematies; het aandeel crematies is in het afgelopen jaren licht toegenomen, in 2009 was dit nog 39%).

In totaal komt het aantal sacramenten en rites de passage in 2013 hiermee uit op ruim 87.000. Dit is een daling van ongeveer 8.500 in vergelijking met 2012, een daling van 9%.

Het aantal kerkelijke huwelijken is tussen 2012 en 2013 sneller gedaald (-19%) dan het aantal doopsels, eerste communies en vormsels (rond de -10%) en zeker dan het aantal uitvaarten (-5%).

Tabel 4.1 Aantal sacramenten en rites de passage 2009-2013

<i>jaar</i>	<i>doopsels</i>	<i>toetredingen</i>	<i>communies</i>	<i>vormsels</i>	<i>huwelijken</i>	<i>uitvaarten</i>	<i>totaal</i>
2009	25.980	780	34.910	23.630	4.405	29.750	119.455
2010	23.840	760	32.410	21.220	3.865	28.630	110.725
2011	21.910	725	31.030	20.420	3.225	27.520	104.830
2012	19.680	530	27.460	18.900	2.915	26.260	95.745
2013	17.530	705	24.790	16.870	2.350	24.940	87.185

Ook tussen 2011 en 2012 is het aantal sacramenten en rites de passage met 9% gedaald, in de jaren ervoor was de daling iets geringer (gemiddeld -6% per jaar). Voor al deze jaren geldt steeds dat het aantal kerkelijke huwelijken het snelst is gedaald en het aantal uitvaarten het minst snel. De doopsels, eerste communies en vormsels zitten hier steeds tussenin.

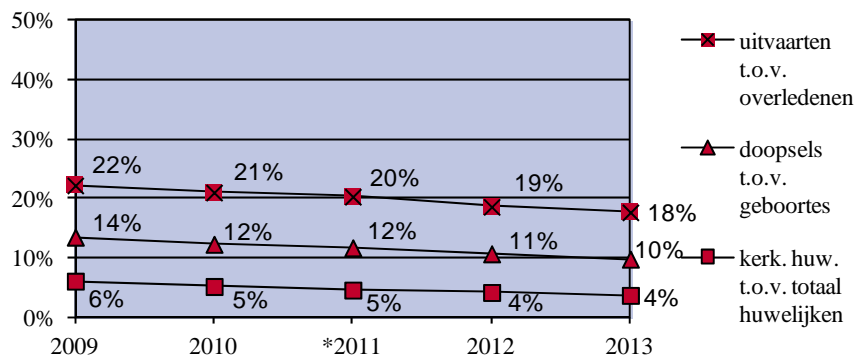
Omdat bovenstaande ontwikkelingen wat betreft doopsels en uitvaarten deels afhankelijk kunnen zijn van demografische processen rond geboorte en sterfte, relateren we deze aantallen sacramenten aan respectievelijk de geboortes en de overledenen.

Ook dan neemt de participatie af. In 2009 werd nog 14% van het aantal geboren kinderen katholiek gedoopt, in 2013 was dit 10%. En in 2009 kreeg 22% van het aantal overledenen een katholieke uitvaart, in 2013 was dit 18%.

Het aantal kerkelijke huwelijken vormde in 2009 6% van alle huwelijken die in Nederland werden gesloten, in 2013 was dit aandeel gedaald tot 4%.

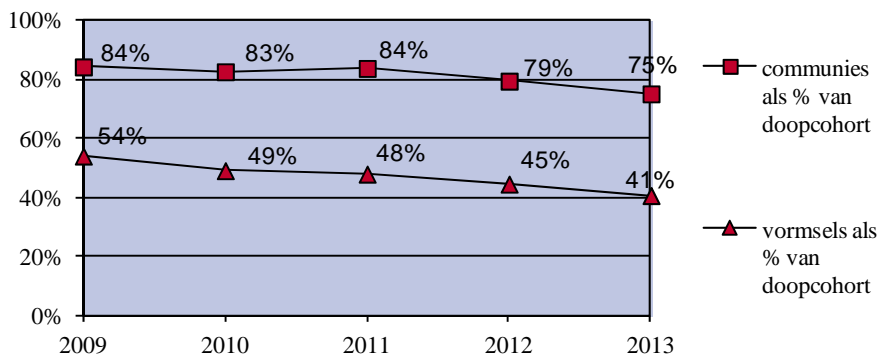
Figuur 4.1 Aandeel doopsels, kerkelijke huwelijken en uitvaarten 2009-2013 (in %)

* Het aantal kerkelijke huwelijken als deel van het aantal huwelijksluitingen in 2011 wijkt hier af van het gepresenteerde percentage in Kaski-rapport nr. 625 *Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2011* omdat bij de publicatie van dat rapport het aantal huwelijksluitingen voor het jaar 2011 (volgens opgave CBS) nog niet bekend was.

Tot slot worden hier de aantallen eerste communies en vormsels in perspectief geplaatst. De meeste eerste communies worden ontvangen wanneer kinderen acht jaar zijn. In 2005 werden er 33.000 kinderen gedoopt van wie er bijna 25.000 in 2013 hun eerste communie ontvingen. Dit komt neer op 75% van de in 2005 gedoopte kinderen. Het aantal eerste communies als deel van het aantal doopsels acht jaar eerder was tussen 2009 en 2011 redelijk stabiel maar is daarna tussen 2011 en 2013 met 9 procentpunten gedaald.

Figuur 4.2 Aandeel communies en vormsel van het betreffende doopcohort 2009-2013 (in %)*

* Voor de eerste communie zijn ter vergelijking de dopelingen van acht jaar geleden genomen; voor het vormsel zijn ter vergelijking de dopelingen van twaalf jaar geleden genomen.

De meeste vormsels worden toegediend wanneer kinderen twaalf jaar zijn. In 2001 werden er bijna 41.500 kinderen gedoopt van wie er bijna 17.000 in 2013 het vormsel kregen toegediend. Dit komt neer op 41% van de in 2001 gedoopte kinderen. Het aantal vormsels als deel van het aantal doopsels twaalf jaar eerder is tussen 2009 en 2013 met 13 procentpunten gedaald.

5 Kerkbezoek

Kerkbezoek in het weekend

In 2013 bezochten iets meer dan 214.000 katholieken in het weekend een kerkelijke viering of dienst in de bijna 1.600 kerkgebouwen maar voor een deel ook in andere gebouwen zoals bijvoorbeeld kapellen en in woonzorgcentra. De kerkgebouwen vormen ongeveer 80% van de gebouwen waarin vieringen en diensten worden gehouden.

Tussen 2012 en 2013 is het aantal kerkgangers met 5% gedaald. Deze daling is iets geringer dan in de jaren ervoor; tussen 2009 en 2012 daalde het aantal kerkgangers steeds met 7-9% per jaar.

De kerkgangers vormden in 2013 ruim 5% van alle katholieken, in 2009 was dit nog bijna 7%.

*Tabel 5.1 Aantal kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend 2009-2013**

<i>jaar</i>	<i>kerkgangers</i>	<i>vieringen/diensten</i>	<i>% kerkgangers**</i>
2009	288.100	2.595	6,8%
2010	266.300	2.515	6,4%
2011	248.700	2.410	6,1%
2012	226.100	2.325	5,6%
2013	214.300	2.170	5,4%

* Inclusief kerkgangers en vieringen/diensten in gemeenschappen van migranten (7.000 kerkgangers in 2009, 8.400 in 2010, 8.000 in 2011, 8.500 in 2012 en 8.400 in 2013).

** Aantal kerkgangers als deel van het aantal katholieken.

De kerkgangcijfers betreffen het feitelijk aantal kerkbezoeken, en niet het aantal 'kerkse' katholieken. Vroeger waren deze aantallen nagenoeg identiek, maar in de huidige tijd kerkt men in verhouding meer dan voorheen één keer per twee weken of maand. Hierdoor schatten we op basis van recent survey-onderzoek⁷ het aantal regelmatige kerkgangers (minimaal één keer per maand) circa 70% hoger dan het aantal kerkbezoeken. Dit betekent dat het aantal regelmatige kerkgangers naar schatting in 2013 360.000 bedroeg.

Per weekend werden er in 2013 bijna 2.200 vieringen en diensten gehouden. Dit zijn 7% minder vieringen en diensten dan in 2012. Deze daling is iets sterker dan in de jaren ervoor; tussen 2009 en 2012 daalde het aantal vieringen en diensten steeds met 3-4% per jaar.

⁷ SOCON (Sociaal-culturele ontwikkelingen in Nederland) 2011-2012.

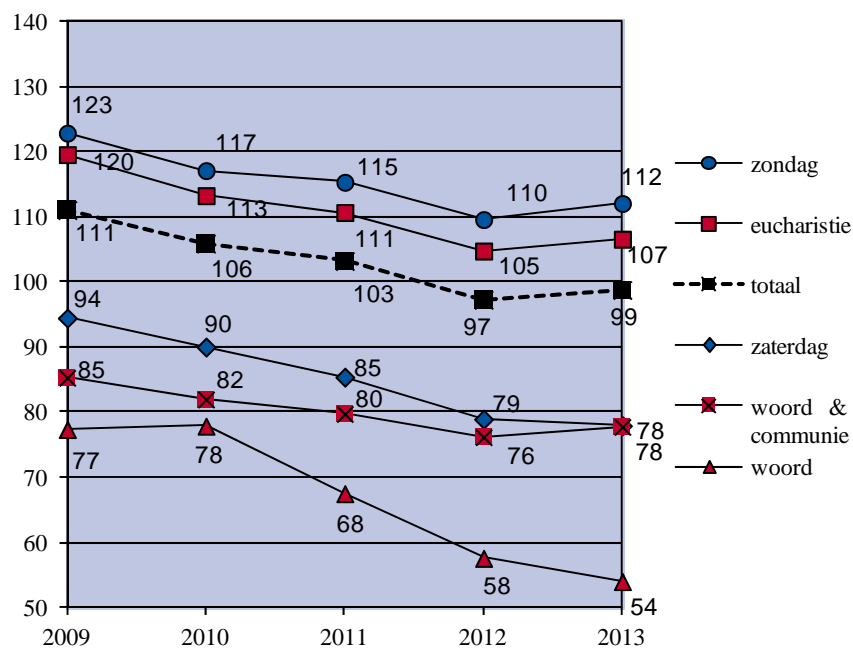
De grotere daling van het aantal vieringen en diensten tussen 2012 en 2013 zien we terug op zondag (-5%; in de jaren ervoor was het steeds -3% per jaar) en vooral op zaterdag (-10%; in de jaren ervoor was het -4 tot -6% per jaar).

De eucharistievieringen vormen al jaren ongeveer driekwart van alle vieringen en diensten; het aandeel vieringen en diensten op zondag is tussen 2009 en 2013 licht toegenomen van 58% tot 61%.

Wanneer we de kerkgangers delen door het aantal vieringen en diensten, dan komen we in 2013 uit op 99 kerkgangers per viering of dienst. De daling van het aantal kerkgangers per viering of dienst tussen 2009 en 2012, van 111 tot 97, is hiermee doorbroken.

Naar een eucharistieviering gaan gemiddeld meer kerkgangers (in 2013 107) dan naar een woord- en communiedienst (78) en een woorddienst (54); en naar een viering of dienst op zondag meer (112) dan op zaterdag (78). De recente toename van het aantal kerkgangers per viering of dienst zien we terug op zondag en bij de eucharistievieringen en de woord- en communiediensten, maar niet op zaterdag en bij de woorddiensten.

Figuur 5.1 Aantal kerkgangers per viering of dienst 2009-2013 naar type en dag (in het weekend)

Kerkbezoek op doordeweekse dagen

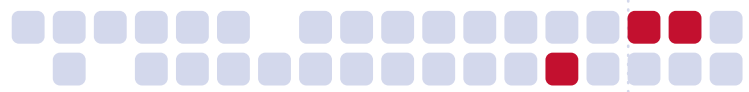
Voor deze kerncijfers is aan de parochies gevraagd om ook de kerkgangers van doordeweekse vieringen en diensten te tellen⁸. In 65% van de parochies worden deze vieringen of diensten gehouden. In totaal gaat het om ongeveer 34.000 kerkgangers, verdeeld over ongeveer 1.600 vieringen diensten. Een gemiddelde viering of dienst wordt door ongeveer 20 kerkgangers bezocht.

De doordeweekse vieringen en diensten zijn vooral eucharistievieringen (83%). De vieringen en dienst vinden verspreid over de vijf doordeweekse dagen plaats (ongeveer 20% voor iedere dag), alleen op maandag worden minder vaak vieringen en diensten gehouden (11%).

Samen met de bijna 214.000 kerkgangers in het weekend komt het 'weektotaal' van kerkgangers uit op 248.000, voor een gemiddelde week in 2013. Het totaal aantal vieringen en diensten in een week komt neer op ongeveer 3.800.

⁸ Van 596 parochies zijn hierover gegevens bekend. Deze respons vormt een representatieve afspiegeling van alle 862 parochies voor wat betreft de verdeling naar bisdom, parochiegrootte en stedelijkheid.

Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2013

Bisdom Groningen-Leeuwarden 2013

Aantal rooms-katholieken **105.000**

Aantal zielzorgeenheden **78**
- waarvan territoriale parochies 78
- waarvan gemeenschappen van migranten 0

Aantal kerkgebouwen **84**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	24	22
- van wie seculier	21	20
- van wie regulier	3	2
bezoldigde diakens	1	1
pastoraal werk(st)ers	28	21
- van wie mannelijk	9	7
- van wie vrouwelijk	19	14
totaal aantal pastorale beroepskrachten	53	44

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **0**
- van wie in parochies werkzaam 0

Aantal vrijwilligers **10.800**
- van wie koorlid 3.520

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	490
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	430
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	60
aantal toetredingen	80
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	55
aantal ontvangen eerste communies	580
aantal toegediende vormsels	500
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	70
aantal kerkelijke uitvaarten	810
- waarvan begrafenissen	510
- waarvan crematies	300
totaal aantal sacramenten en rites de passage	2.530

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	8.300	105
- waarvan in eucharistievieringen	5.000	55
- waarvan in woord- en communiediensten	2.570	40
- waarvan in woorddiensten	180	5
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	550	5
- waarvan op zaterdag	2.350	35
- waarvan op zondag	5.950	70

Aartsbisdom Utrecht 2013

Aantal rooms-katholieken **738.000**

Aantal zielzorgeenheden **53**
- waarvan territoriale parochies 49
- waarvan gemeenschappen van migranten 4

Aantal kerkgebouwen **325**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	73	50
- van wie seculier	62	42
- van wie regulier	11	8
bezoldigde diakens	18	10
pastoraal werk(st)ers	173	96
- van wie mannelijk	79	43
- van wie vrouwelijk	94	53
totaal aantal pastorale beroepskrachten	264	156

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **38**
- van wie in parochies werkzaam 24

Aantal vrijwilligers **55.100**
- van wie koorlid 18.700

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	2.910
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	2.800
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	110
aantal toetredingen	150
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	95
aantal ontvangen eerste communies	4.580
aantal toegediende vormsels	3.230
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	370
aantal kerkelijke uitvaarten	5.190
- waarvan begrafenissen	2.960
- waarvan crematies	2.230
totaal aantal sacramenten en rites de passage	16.430

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	39.700	370
- waarvan in eucharistievieringen	26.990	215
- waarvan in woord- en communiediensten	9.200	105
- waarvan in woorddiensten	1.760	25
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	1.750	25
- waarvan op zaterdag	13.500	145
- waarvan op zondag	26.200	225

Bisdom Haarlem-Amsterdam 2013

Aantal rooms-katholieken **454.000**

Aantal zielzorgeenheden **153**
- waarvan territoriale parochies 145
- waarvan gemeenschappen van migranten 8

Aantal kerkgebouwen **194**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	118	82
- van wie seculier	85	60
- van wie regulier	33	22
bezoldigde diakens	25	16
pastoraal werk(st)ers	72	26
- van wie mannelijk	46	18
- van wie vrouwelijk	26	8
totaal aantal pastorale beroepskrachten	215	124

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **19**
- van wie in parochies werkzaam 18

Aantal vrijwilligers **29.300**
- van wie koorlid 10.830

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	1.880
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	1.750
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	130
aantal toetredingen	105
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	85
aantal ontvangen eerste communies	2.240
aantal toegediende vormsels	1.440
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	230
aantal kerkelijke uitvaarten	2.800
- waarvan begrafenissen	1.810
- waarvan crematies	990
totaal aantal sacramenten en rites de passage	8.695

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	28.200	300
- waarvan in eucharistievieringen	18.320	180
- waarvan in woord- en communiediensten	5.550	70
- waarvan in woorddiensten	610	15
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	3.720	35
- waarvan op zaterdag	6.000	105
- waarvan op zondag	22.200	195

Bisdom Rotterdam 2013

Aantal rooms-katholieken **499.000**

Aantal zielzorgeenheden **94**
- waarvan territoriale parochies 75
- waarvan gemeenschappen van migranten 19

Aantal kerkgebouwen **170**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	93	62
- van wie seculier	62	45
- van wie regulier	31	17
bezoldigde diakens	18	15
pastoraal werk(st)ers	92	41
- van wie mannelijk	39	18
- van wie vrouwelijk	53	23
totaal aantal pastorale beroepskrachten	203	118

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **2**
- van wie in parochies werkzaam 2

Aantal vrijwilligers **26.500**
- van wie koorlid 9.980

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	1.850
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	1.680
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	170
aantal toetredingen	150
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	125
aantal ontvangen eerste communies	2.160
aantal toegediende vormsels	1.200
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	260
aantal kerkelijke uitvaarten	2.470
- waarvan begrafenissen	1.620
- waarvan crematies	850
totaal aantal sacramenten en rites de passage	8.090

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	30.900	255
- waarvan in eucharistievieringen	22.960	170
- waarvan in woord- en communiediensten	4.530	55
- waarvan in woorddiensten	420	5
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	2.990	25
- waarvan op zaterdag	5.600	80
- waarvan op zondag	25.300	175

Bisdom Breda 2013

Aantal rooms-katholieken **423.000**

Aantal zielzorgeenheden **47**
- waarvan territoriale parochies 46
- waarvan gemeenschappen van migranten 1

Aantal kerkgebouwen **146**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	42	29
- van wie seculier	37	27
- van wie regulier	5	2
bezoldigde diakens	19	11
pastoraal werk(st)ers	100	49
- van wie mannelijk	40	23
- van wie vrouwelijk	60	26
totaal aantal pastorale beroepskrachten	161	89

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **2**
- van wie in parochies werkzaam 2

Aantal vrijwilligers **17.700**
- van wie koorlid 5.710

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	1.480
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	1.430
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	50
aantal toetredingen	45
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	35
aantal ontvangen eerste communies	2.270
aantal toegediende vormsels	1.290
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	210
aantal kerkelijke uitvaarten	2.120
- waarvan begrafenissen	1.110
- waarvan crematies	1.010
totaal aantal sacramenten en rites de passage	7.415

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	14.400	165
- waarvan in eucharistievieringen	8.730	90
- waarvan in woord- en communiediensten	4.800	65
- waarvan in woorddiensten	180	5
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	690	5
- waarvan op zaterdag	4.900	70
- waarvan op zondag	9.500	95

Bisdom 's-Hertogenbosch 2013

Aantal rooms-katholieken **1.091.000**

Aantal zielzorgeenheden **166**
- waarvan territoriale parochies 166
- waarvan gemeenschappen van migranten 0

Aantal kerkgebouwen **338**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	177	147
- van wie seculier	124	104
- van wie regulier	53	43
bezoldigde diakens	26	17
pastoraal werk(st)ers	88	23
- van wie mannelijk	42	10
- van wie vrouwelijk	46	13
totaal aantal pastorale beroepskrachten	291	187

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **35**
- van wie in parochies werkzaam 30

Aantal vrijwilligers **44.800**
- van wie koorlid 16.640

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	4.800
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	4.710
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	90
aantal toetredingen	115
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	90
aantal ontvangen eerste communies	6.900
aantal toegediende vormsels	3.990
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	580
aantal kerkelijke uitvaarten	6.410
- waarvan begrafenissen	4.000
- waarvan crematies	2.410
totaal aantal sacramenten en rites de passage	22.795

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	47.500	475
- waarvan in eucharistievieringen	41.630	395
- waarvan in woord- en communiediensten	3.100	40
- waarvan in woorddiensten	350	10
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	2.420	30
- waarvan op zaterdag	15.650	195
- waarvan op zondag	31.850	280

Bisdom Roermond 2013

Aantal rooms-katholieken **682.000**

Aantal zielzorgeenheden **304**
- waarvan territoriale parochies 303
- waarvan gemeenschappen van migranten 1

Aantal kerkgebouwen **314**

Pastorale beroepskrachten in de bisdommen

	totaal	in parochies
priesters	196	160
- van wie seculier	159	131
- van wie regulier	37	29
bezoldigde diakens	4	1
pastoraal werk(st)ers	11	4
- van wie mannelijk	2	0
- van wie vrouwelijk	9	4
totaal aantal pastorale beroepskrachten	211	165

Aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen **36**
- van wie in parochies werkzaam 36

Aantal vrijwilligers **29.900**
- van wie koorlid 12.040

Aantal sacramenten en rites de passage

aantal toegediende doopsels (aan kinderen)	4.120
- waarvan toegediend aan 0 t/m 6 jarigen	3.980
- waarvan toegediend aan 7 t/m 17 jarigen	140
aantal toetredingen	60
- waarvan volwassenendoopsels (18 jaar en ouder)	55
aantal ontvangen eerste communies	6.060
aantal toegediende vormsels	5.220
aantal kerkelijk gesloten huwelijken	630
aantal kerkelijke uitvaarten	5.140
- waarvan begrafenissen	2.760
- waarvan crematies	2.380
totaal aantal sacramenten en rites de passage	21.230

Aantal kerkgangers en vieringen of diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
totaal aantal	45.300	500
- waarvan in eucharistievieringen	39.930	430
- waarvan in woord- en communiediensten	570	15
- waarvan in woorddiensten	10	0
- waarvan in vieringen/diensten type onbekend	4.790	55
- waarvan op zaterdag	17.850	215
- waarvan op zondag	27.450	285

Onderzoekscentrum religie en samenleving

Het Kaski verricht toegepast wetenschappelijk onderzoek naar vraagstukken rond religie en samenleving. We hebben een lange ervaring als één van de oudste sociaal-wetenschappelijke instituten van Nederland.

U kunt bij ons terecht voor diverse vormen van onderzoek, zoals enquêtes, prognoses, evaluatieonderzoek en kwalitatief onderzoek via interviews en focusgroepen.

Naast onderzoek bieden wij ook beleidsadvisering en ondersteuning aan.

Het Kaski is onderdeel van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, en lid van de Vereniging voor Beleidsonderzoek.

Erasmusplein 1
6525 HT Nijmegen

Postbus 9103
6500 HD Nijmegen

Telefoon:
024 - 365 35 31

www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl